

RASPRAVE O EVROPI

Izdavač

Beogradska otvorena škola
Beograd, Masarikova 5, Palata Beograd, XVI sprat
Tel: +381 11 30 65 800, +381 11 30 61 372
Faks: +381 11 36 13 112
elektronska pošta: bos@bos.org.yu
<http://www.bos.org.yu>

Za izdavača

Vesna Đukić

Urednici

Vladimir Pavićević
Vladimir Pavlović

Lektor i korektor

Miroslav Maksimović

Tehnički urednik

Jovan Đorđević

Slog i prelom

D©SIJE®

Naslovna strana

Milan Popadić

Štampa

D©SIJE®

Tiraž

600 primeraka

ISBN 86-83411-29-X

Štampanje knjige omogućeno je donacijom Fonda za evropske integracije, sredstvima Evropske unije uz realizaciju Evropske agencije za rekonstrukciju i Evropskog pokreta u Srbiji.

Ocene iznesene u radovima su lični stav autora i ne izražavaju mišljenja Beogradske otvorene škole.

RASPRAVE O EVROPI

Priredili

Vladimir Pavićević

Vladimir Pavlović

Beograd
2005

SADRŽAJ

Predgovor	7
-----------------	---

USTAV ZA EVROPU

<i>Vladimir Pavićević</i> Veliki kompromis: iskustva iz procesa konstituisanja SAD i Evrope...	11
---	----

<i>Ivana Radić</i> Nacrt Ugovora o ustavu Evrope – novi institucionalni balans!?	42
---	----

EVROPA I IZAZOVI

<i>Miloš Mojsilović</i> Značenje Evrope: fakti i fantazija	79
---	----

<i>Vladimir Pavićević</i> Zajedništvo kao dominantna vrednost	83
--	----

<i>Vladimir Pavićević</i> Francusko-nemački motor u razvoju evropskih integracija	87
--	----

<i>Nebojša Stupar</i> Trgovinska politika Evropske unije	94
---	----

<i>Dragan Đorđević</i> Balkan i Evropa: kuda sad	97
---	----

<i>Aleksandar T. Lovčanski</i> Demokratski eksperiment: uporedni pregled tranzicionih procesa u zemljama Zapadnog Balkana	101
--	-----

Branko Todorović
Ekonomске reforme u Srbiji – kritički osvrt i predlozi 107

Dragan Đorđević
O projektu Mirosłava Mandića *Ruža lutanja* (1991–2001) 115

PREDLOZI PRAKTIČNIH POLITIKA

*Ana Mićović, Andreja Komnenović, Božidar Stanišić,
Jelena Dobrić, Ksenija Boreta, Nikola Mikašinović,
Stanko Pavlović*
Koliko nam je važan ulazak u NATO? 121

*Bojan Veselić, Bojana Čavka, Ljiljana Jevtović, Marija Ludošan,
Milan First, Stanislava Malić, Zdravko Ilić*
Quo vadis, SCG? 135

Ranka Miljenović, Sanja Bogosavljević
Srpsko-albanski poker. 156

PREDGOVOR

Uprkos tome što na ideju Evrope kao jedinstvenog političkog entiteta nailazimo još u XVII veku u delu Viljema Pena, zatim u tekstovima Opata iz Sen Pjera u XVIII veku itd., tek je inicijativa francuskog ministra inostranih poslova Roberta Šumana za „okupljanje evropskih nacija“, koja zahteva da zauvek prestane vekovno suprotstavljanje Francuske i Nemačke, našla plodno tle i realizaciju u praktičnom političkom polju.

Šumanova inicijativa rezultirala je stvaranjem Zajednice za uglj i čelik 1951, te Evropske ekonomske zajednice i Evropske zajednice za atomsku energiju 1958. godine. Hladnoratovsko razdoblje karakteriše, pre svega, povezivanje ekonomskih sistema država članica nabrojanih zajednica i pokušaj da se zapadnoevropskom krugu zemalja daju jasne konture u ekonomskom smislu. Jedinstveni evropski akt zaokružio je ekonomsku integraciju, da bi ugovor iz Mاستrihta utkao u čitav proces princip građanstva i politički karakter zajednice, a ugovori iz Amsterdama i Nice samo su osnažili i produbili nameru da na evropskom kontinentu nastavi da živi ne međunarodna organizacija, već entitet supranacionalnog karaktera nalik državi.

Pedesetogodišnji uspešan razvoj zajednice evropskih naroda omogućio je šefovima država i vlada da na Evropskom samitu u Lakenu, u decembru 2001. godine, donesu odluku da stvore Konvent, čiji je cilj bio da kreira predlog ustava Unije: on bi trebalo da zameni ugovore u kojima su postavljena načela i principi funkcionisanja EU.

Konvent je predstavio nacrt Ugovora o ustavu Evropske unije na samitu šefova država i vlada zemalja članica EU u Solunu 2003. godine. Na istom skupu, zemlje Zapadnog Balkana dobile su jasan znak da su dobrodošle u članstvo Unije kada ispune sve uslove za prijem na način kako su to uradile zemlje Centralne i Istočne Evrope koje su sledeće godine postale članice Unije.

Konačno, u novembru 2005. godine, Srbija i Crna Gora otpočela je pregovore o stabilizaciji i pridruživanju EU. Pregovori bi trebalo da budu okončani u novembru 2006. zaključenjem Sporazuma o stabilizaciji i pri-

druživanju. Time bi Srbija i Crna Gora imala, izvršenjem obaveza omeđen i vremenski određen, isplaniran put ka dozezanju punopravnog članstva u Evropskoj uniji.

Knjiga *Rasprave o Evropi* je pokušaj studenata i saradnika na programu evropskih studija koji organizuje Odeljenje za napredne dodiplomske studije Beogradske otvorene škole da svojim razmišljanjima i sami doprinesu rasvetljavanju različitih pitanja koja se odnose na proces evropskih integracija. Interesovanje autora tekstova u knjizi kreće se od razmatranja razvoja ideje Evrope do tema koje se odnose na analizu budućeg razvoja Evropske unije kroz osvetljavanje rada Evropskog konventa te prikaza okvira u kojem će se odvijati naredne runde proširenja.

Knjiga je podeljena u tri celine. Prvi deo knjige, naslovljen Ustav za Evropu, odnosi se na razmatranje uzroka stvaranja Evropskog konventa i novina koje donosi tekst Ugovora o ustavu Evropske unije. Ova celina sadrži teorijski nivo razmatranja mogućih promena koje bi, izglasavanjem teksta Ugovora o ustavu, nastale u Evropi.

Druga celina sadrži kratke analize različitih pitanja koja se tiču procesa evropskih integracija. Tekstovi u ovoj celini odnose se kako na razmatranje ideje Evrope kao jedinstvenog ekonomskog, političkog i kulturnog prostora, te evropskih vrednosti, tako i na savremene tranzicione procese u zemljama koje su voljne da se uključe u proces integrisanja evropskih država.

Treću celinu čine predlozi praktičnih politika u odnosu na tri aktuelna pitanja u Srbiji: Srbija u evroatlantskim integracijama, rešenje kosovskog problema i regulisanje odnosa u državnoj zajednici Srbija i Crna Gora.

Zasluga je, pre svega, studentkinja i studenata na Programu Evropska unija i Balkan Beogradske otvorene škole, zatim i saradnika BOŠ-a što se ovom publikacijom aktivno uključujemo u razmatranje karaktera procesa evropskih integracija i uloge koju bi u njemu mogla da ima naša zemlja.

Vladimir Pavićević
Vladimir Pavlović

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

341.217 (4-672EU) (082)

342.4 (4-672EU) (082)

321.7/.8(497) (082)

339.56 (4-672 EU) (082)

339.923:061.1EU (082)

RASPRAVE о Evropи / priredili Vladimir Pavićević, Vladimir Pavlović. – Beograd : Beogradska otvorena škola, 2005 (Beograd : Dosije). – 169 str. ; 24 cm

Tiraž 600. – Napomene i bibliografske reference uz tekst. – Bibliografija uz pojedine radove.

ISBN 86-83411-29-X

1. Павићевић, Владимир 2. Павловић, Владимир

a) Европска унија – Трговинска политика – Зборници

b) Уставност – Европска унија – Зборници

c) Европа – Интеграција – Зборници

d) Балканске државе – Транзиција – Зборници

COBISS.SR-ID 127362060